

Å forebygge frafall i videregående opplæring

- en klyngerandomisert evaluering av IKO-modellen

Forskere ved OsloMet har evaluert effektene av IKO-modellen gjennom en randomisert kontrollert studie (RCT), og belyser implementeringen gjennom en prosessevaluering.

Prosjektet er utført av forskere ved Institutt for sosialfag (SAM), Velferdsforskningsinstituttet NOVA og Arbeidsforskningsinstituttet AFI
Oppdragsgiver: Kunnskapsdepartementet

Hva er IKO-modellen?

IKO-modellen tar utgangspunkt i at frafall har **relasjonelle årsaker**, og vektlegger særlig måten skolen møter elevene på, og tilpasser seg deres situasjon.

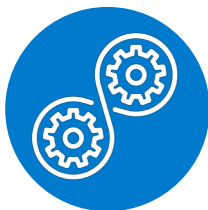


IKO står for **identifisering, kartlegging og oppfølging**.

Modellen er utviklet av Akershus fylkeskommune for at skolene skal komme raskere i gang med målrettede tiltak for elever som står i fare for å avslutte opplæringen. Modellen skal først og fremst bidra til endringer i systemet, for å **forbedre strukturer rundt oppfølging av risikoelever**.

IKO-modellen består av to nivåer:

Skolenivå



Struktur og systematikk



Bruk av administrative data



Kompetanseheving og holdningsendring

Elevnivå



Identifisering



Kartlegging



Oppfølging

Vi spør:

fører IKO-modellen til

1. Redusert frafall?
2. Bedre karakterer og redusert fravær?
3. Bedre trivsel, selvtillit og motivasjon?



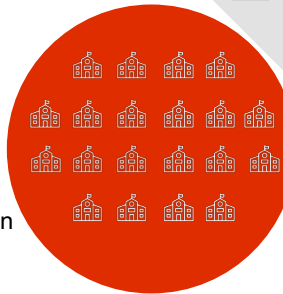
For å evaluere modellen

42 skoler fra 4 fylker deltok i prosjektet.

Halvparten av disse ble trukket ut til å prøve ut modellen (tiltaksgruppe).

Resultater ble målt over to år (2016/2017 og 2017/2018).

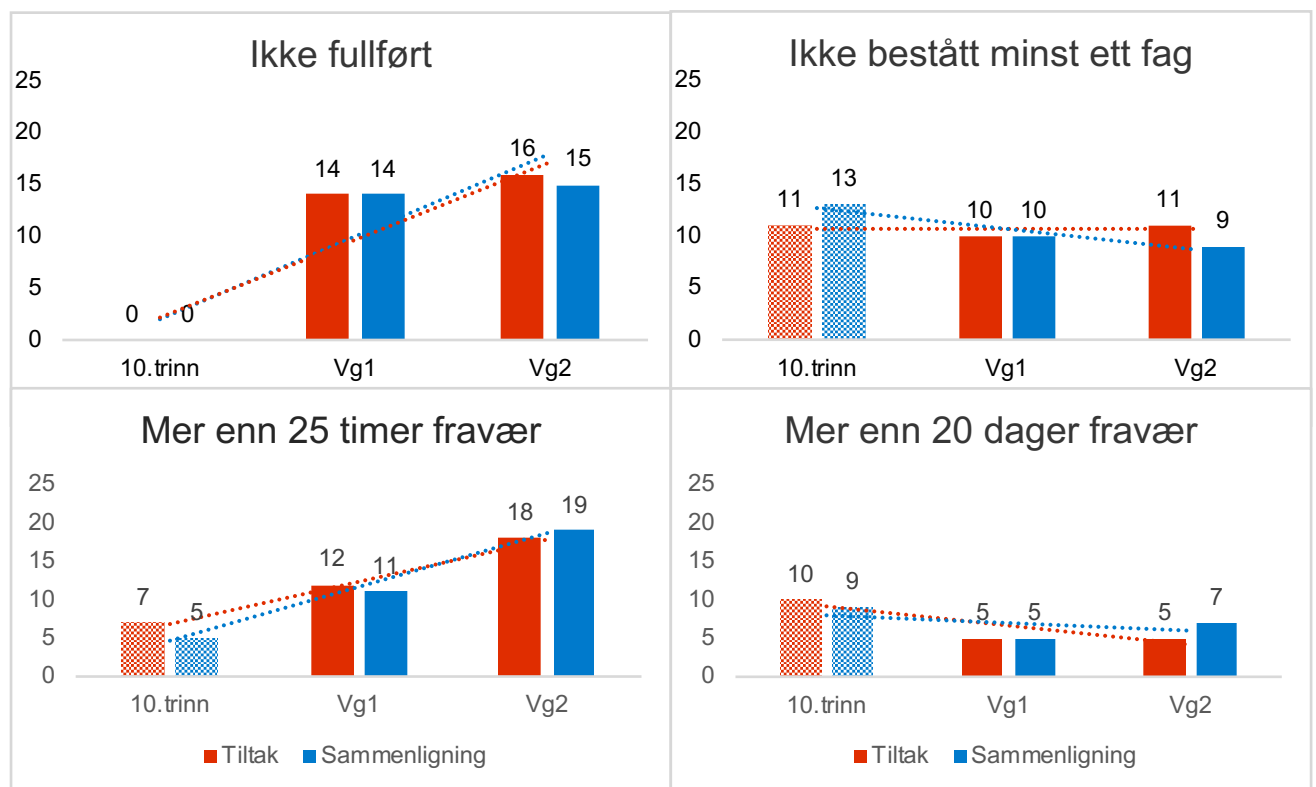
TILTAKS-GRUPPE
20 skoler tok i bruk IKO-modellen



SAMMENLIGNINGS-GRUPPE
22 skoler fortsatte som før

Effekter

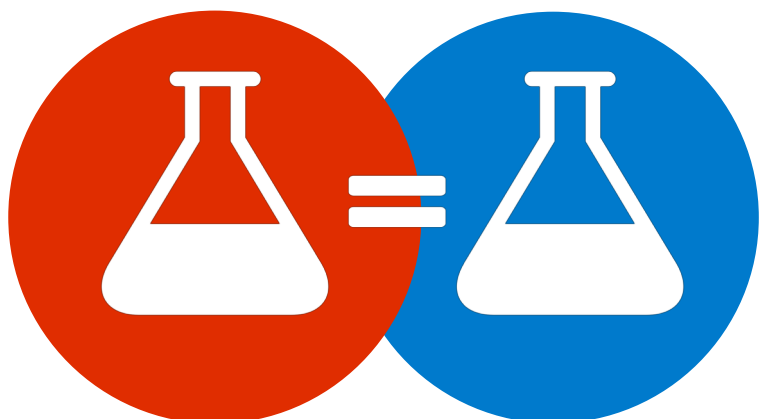
Noen av de viktigste resultatene fra evalueringen er (tall i prosent):



Oppsummert

Fører IKO-modellen til:

1. *Redusert frafall?*
Nei. Ingen effekt etter to år.
2. *Bedre karakterer og redusert fravær?*
Delvis. Ingen forskjell i karakterer, men antallet elever med høyt fravær går ned.
3. *Bedre trivsel, selvtillit og motivasjon?*
Delvis. Elevene opplever mer støtte fra lærere og oppgir færre problemer med konsentrasjon, forsentkomming o.l.



I virkelighetens laboratorium...

I en RCT-studie bruker vi metoder som er vanlige i medisinske laboratoriestudier.

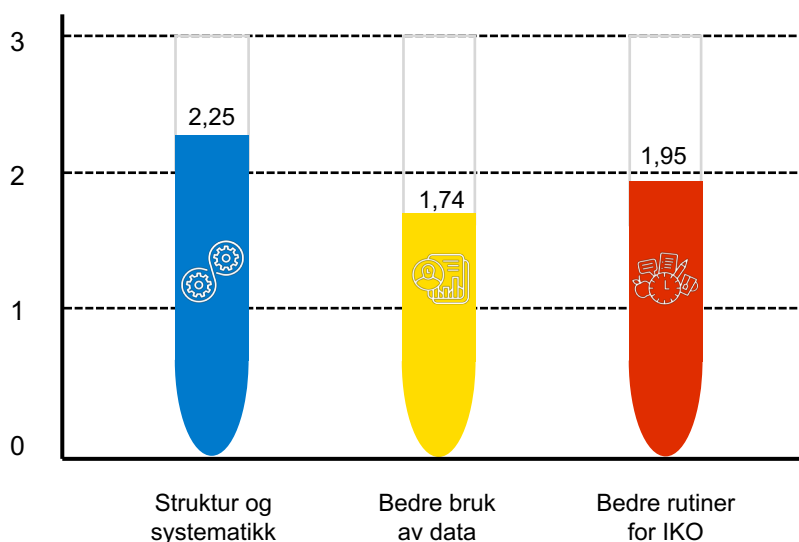
Men samfunnet er ikke et laboratorium, vi har ikke fullstendig kontroll over hva som foregår i tiltaks- og sammenligningsgruppen. Derfor har vi målt ulike forhold ved skolene.

I medisinske eksperimenter observerer man at pasienten tar medisinen. Vi gjør noe tilsvarende i dette eksperimentet. Vi har målt hvordan og i hvilken grad skolene i tiltaksgruppen har tatt i bruk de ulike delene av IKO-modellen.

Informasjon om bruk av modellen og lokale forhold har betydning for tolkning av funnene.



Implementeringskvalitet – snitt: 1,98 (på en skala fra 0 til 3)



- Ikke perfekt, men godt over middels
- Noe skyldes faktorer utenfor skolenes kontroll, for eksempel hadde få skoler elevdata før skolestart
- Det var stor variasjon mellom skoler
- Jo bedre implementering, jo færre elever med høyt fravær

Hovedutfordringer

Intervjuer med ansatte på skolene viste at særlig tre faktorer hadde betydning for implementeringen:



1.
Tid og ressurser



2.
Tro på IKO-modellen



3.
Etske innvendinger

Betyr resultatene at IKO-modellen ikke fungerer?

Funnene våre er i tråd med resultater fra internasjonale studiene på feltet. Disse studiene viser positive effekter på enkelte utfall, men ikke på alle.



Ira Malmberg-Heimonen
Forsker og prosjektleder
OsloMet



Anne Grete Tøge
Forsker, AFI
OsloMet

Hovedmålet med IKO-modellen er å forebygge frafall i videregående skole. Resultatene fra eksperimentet tyder ikke på at modellen har redusert frafallet de første to årene. IKO-modellen ser derimot ut til å ha gunstige effekter på relaterte faktorer, f.eks. er andelen elever med høyt fravær redusert.

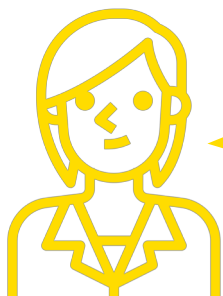
Da Akershus utviklet IKO-modellen var det på et tidspunkt hvor fullført- og bestått-ratene, ikke bare i Akershus, men landet over, hadde ligget på samme nivå i mange år. Tiltakene hadde vært nokså usystematiske og lite kunnskaps- og forskningsbaserte. Potensialet for å få mer umiddelbar effekt av modellen var derfor stort.

Skoleåret 2017/18 jobbet mange av skolene derimot allerede godt mot frafall, sannsynligvis også sammenligningsskolene. Spissformulert: I prosjektet er det også mange "tiltaksskoler" blant sammenligningsskolene.

Kanskje er dette en av forklaringene på at det, i hvert fall foreløpig, er få signifikante forskjeller mellom tiltaks- og sammenligningsskolene når det gjelder de harde effektdataene.



Hans-Olav Gammelsrud
Seniorrådgiver
Akershus Fylkeskommune



Mira Aaboen Sletten
Forsker, NOVA
OsloMet

Resultatene betyr ikke at systematikken og verktøyene i modellen ikke er nyttig for skolene. IKO er en modell som er laget nettopp for å være lett å ta i bruk. Den bygger på eksisterende forebyggende arbeid som skolene allerede driver med.

Framover blir det viktig å satse på lokal tilpasning og utvikling av lokalt eierskap til de ulike elementene i modellen. Evalueringen har dessuten vist at det er behov for forbedring når det gjelder tilgang til data før skolestart, forenkling av systemet med å sette midtveisevalueringer og for å forsterke O'en (oppfølgingsarbeidet i IKO-modellen)

Last ned hele rapporten fra oslomet.no/om/sam/sf/:

Ira Malmberg Heimonen, Mira Aaboen Sletten, Anne Grete Tøge, Daniele Alves, Elin Borg, Krisztina Gyüre (2019)
Å forebygge frafall i videregående opplæring – en klyngerandomisert evaluering av IKO-modellen. Skriftserie 2019 nr 1. OsloMet – storbyuniversitetet.

OSLOMET

